

Μέσα στὰ δάση τ' ἄγγιχτα, τὰ μοσχοβολισμένα
 Χάθηκε ἡ ἄσπερη σου ψυχὴ κι' ἐφύτρωσε λουλοῦδι...
 Γιὰ τὸν ἀνέλπιστο χαμὸ τέτοιας ψυχῆς—ὠϊμένα!
 Ἄλλο ἐπ' τὸ δάκρυ τὸ πικρὸ, ποῖδ' θὰ βρεθῆ τραγοῦδι;

(1899)

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ



Ο ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΥ



ΙΝΑΙ πεπλανημένη ἡ ἐπικρατοῦσα γνώμη, ὅτι τὰ ἔλαια τῆς Ἑλλάδος, ὅπως παρασκευάζονται, δύνανται νὰ γίνουσι ἄριστα, ἐὰν ὑποστῶσι τὴν κατεργασίαν τοῦ φιλτραρίσματος ἢ καθαρισμοῦ. Οἱ οὕτω φρονούντες πιστεύουσι ἐκ πεποιθήσεως, ὅτι Ἴταλοὶ ἔμποροι προμηθεύομενοι ἑλληνικὰ ἔλαια τ' ἀποστέλλουσιν ἐνταῦθα, ἀφοῦ τὰ καθάρισον, καὶ τὰ πωλοῦν πολὺ ἀκριβά, ὡς ἀρίστης ποιότητος! Ἄπορον δὲ μάλιστα, διατὶ δὲν εὐρέθη, ἕως τῶρα, Ἕλληνα νὰ κάμῃ τὴν ἀπλὴν καὶ ἐπικερδῆ ταύτην ἐπιχείρησιν, τῆς μετατροπῆς οὕτως δὴ τῶν μετρίως ποιότητος ἐλαίων εἰς ἀρίστην, διὰ τῆς μεθόδου τοῦ καθαρισμοῦ. Ἡ ἐπιχείρησις ὄντως θὰ ἦτο ἐπικερδῆς, καθ' ὅσον ἡ ἀξία κοινῶν ἐλαίων θὰ ἐδιπλασιαζέτο καὶ ἐτριπλασιαζέτο. Ἡ γνώμη αὕτη, ὡς εἴπομεν ἀρχόμενοι, εἶναι πεπλανημένη, καθὼς θὰ δειχθῆ ἐκ τῶν ἀκολουθῶν. Ὁ διύλισμός ἢ καθαρισμός τοῦ ἐλαίου εἶναι μία ἐργασία μηχανικὴ σκοποῦσα ν' ἀφαιρέσῃ τὰς ἐν αὐτῷ αἰωρούμενας στερεὰς οὐσίας, αἵτινες θολώνουσιν τὸ ἔλαιον. Ἐπομένως, ἂν ἔλαιόν τι ἦτο ταγγόν ἢ πράσινον πρὸ τοῦ διύλισμοῦ θὰ ἦναι τοιοῦτον καὶ μετὰ τὴν κατεργασίαν ταύτην, ἥτοι κακῆς ποιότητος. Ἡ παρασκευὴ ἐντεύθεν ἐκλεκτῶν ἐλαίων, ὡς ἐκείνων τῆς Ἰταλίας τῶν γνωστῶν ὑπὸ τ' ὄνομα *olii crudi*, δὲν ὀφείλονται εἰς τὸν καθαρισμόν, ἀλλ' εἰς ἐφαρμογὴν μεθόδου, ἀγνωστοῦ ἀτυχῶς παρ' ἡμῖν, καὶ εἰς προφυλάξεις, ὡς πρέπει νὰ λαμβάνη ὑπ' ὄψιν ὁ ἐλαϊοκόμος κατὰ τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ ἐλαίου. Ἡ καλὴ ποιότης τοῦ ἐλαίου δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐξαγωγῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ ἐδάφους, ἐνθα εἶναι πεφυτευμένοι αἱ ἐλαῖαι, τῆς ποικιλίας τῆς ἐλαίας, καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς συλλογῆς τοῦ καρποῦ. Ἐὰν παρ' ἡμῖν, εἰσῆγοντο αἱ πεφωτισμένοι μέθοδοι τῆς ἐλαι-

ουργίας, τὰ ἔλαια τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐβελτιοῦντο σημαντικῶς, ἐπαρχίαι δέ τινες θὰ παρήγαγον τοιαῦτα, ἐφάμιλλα τῶν πεφημισμένων τῆς Εὐρώπης, ὡς ἀπεδείχθη διὰ τοῦ μεγάλου ἐλαιουργίου ἢ « Ἀθηνα », ὅπερ παρήγαγε πέρυσιν, διὰ πρώτην φοράν ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ τὰς ὀδηγίας ἐιδικοῦ ἐπιστήμονος ἐλαιουργοῦ, ὑπ' ἐμοῦ ὀηλονότι, ποσότητα τινὰ ἐλαίου δυναμένου νὰ παραβληθῇ ἐντελῶς πρὸς τὰ καλλίτερα Εὐρωπαϊκά. Τὸ ἔλαιον τοῦτο παρήχθη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς πέραν τῆς Μονεμβασίας, παρὰ τὴν ἀκτὴν Ψῆριά, καὶ ἀκριβῶς ἐν τῇ θέσει Λιβάδεια τῆς περιφερείας Τόπαλι.

Τὰ γνωστὰ παρ' ἡμῖν ἀγουρέλαια καὶ τὸ τῆς Κηφισίας εἶναι σχετικῶς τὰ καλλίτερα ἔλαια, ἐφ' ὅσον δὲν παρασκευάζονται ἐπιστημονικῶς τοιαῦτα, ἀλλ' ἀνήκουν καὶ ταῦτα εἰς τὴν κλάσιν τῶν κοινῶν φαγωσίμων, διότι κέκτληται πάντα τὰ χαρακτηρίζοντα τὰ ἑλληνικὰ ἔλαια ἐλαττώματα.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

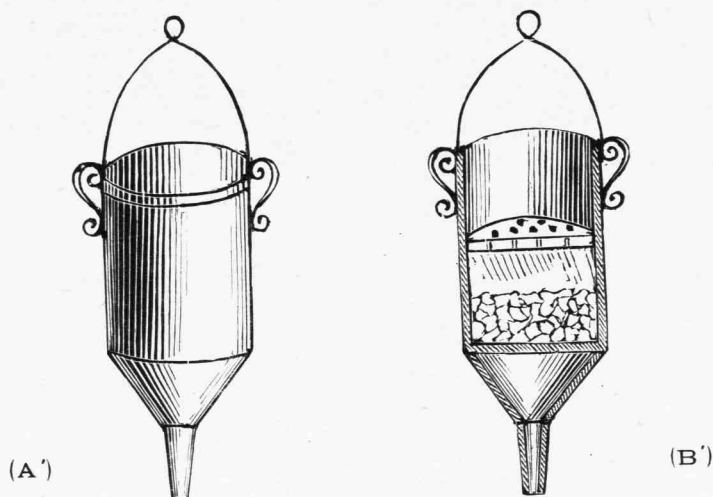
Δι' ὅσα εἴπομεν ἀνωτέρω δὲν πρέπει νὰ νομίση τις, ὅτι ὁ διύλισμός εἶναι περιττὴ ἐργασία.

Ἀπεναντίας εἶναι ἀναγκαῖα καὶ πρέπει νὰ γίνηται δι' ὅλα τὰ ἔλαια, κοινὰ καὶ ἐκλεκτά, ἐπειδὴ δι' αὐτῆς καθίστανται ταῦτα ρευστότερα καὶ διαυγέστερα καὶ ἐπομένως συντελεῖ, ὥστε τῶν μὲν κοινῶν νὰ μειῆται τὰ ἐλαττώματα, τῶν δ' ἐκλεκτῶν (finissimi) ν' αὐξάνη τὰς ἀρετάς.

Ὁ καθηγητὴς κ. Antonio Aloϊ λέγει, ὅτι τὸ ἔλαιον καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησίν του ἐκ τοῦ φυτικοῦ ὑγροῦ, κοινῶς ληζοῦμι ἢ λάντουρο, περιέχει μεγάλην ποσότητα διαφόρων στερεῶν οὐσιῶν, αἵτινες θολώνουν αὐτὸ καὶ ἐπιδρῶσιν ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τοῦ χρώματος αὐτοῦ. "Ὅθεν πρέπει ν' ἀποχωρισθῇ τῶν οὐσιῶν τούτων, ὅπως προληφθῇ πᾶσα ἀλλοίωσις τοῦ ἐλαίου, καὶ ἀποκτήσῃ διαύγειαν, χάριν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς καταναλώσεως. Γίνεται δὲ ὁ καθαρισμὸς τῶν φαγωσίμων ἐλαίων διὰ τῆς μεταγγίσεως, ὅτε τὸ ἔλαιον μένει χρόνον τινὰ ἐν ἡρεμίᾳ, ἢ διὰ διύλιστηρίου, ἢ διὰ φυτικῶν ὀξέων. Ἐλαιοκόμοι τινὲς ἐσφαλμένως προτιμοῦν νὰ καθαρῶνται τὰ ἔλαιά των διὰ τῆς μεταγγίσεως καὶ οὐχὶ διὰ διύλιστηρίου, νομίζοντες, ὅτι τὸ διύλιστήριον καὶ πρὸ πάντων τοῦ βῆμβακος, ἐκθέτει τὸ ἔλαιον εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀέρος. Τὸ ἀντίθετον ἀληθεύει. Τὰ διύλιστήρια, ἐπειδὴ εἶναι τὸ πλείστον κεκλεισμένα, ἐμποδίζουν κάπως τὴν μετὰ τοῦ ἀέρος ἐπαφὴν τοῦ ἐλαίου καὶ ἐξ ἄλλου τὸ καθαρῶνται τελειότερον καὶ ταχέως, πρὸς ἐμπορικὴν ὠφέλειαν, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς μεθόδου τῆς μεταγγίσεως, ἥτις ἀπαιτεῖ χρόνον μακρὸν καὶ εἶναι ἐπομένως ἀκατάλληλος διὰ μεγάλης ποσότητος ἐλαίου. Τὰ διύλιστήρια ποικίλλουν καὶ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κατὰ τὰ συστήματα, ἀναλόγως τῶν κατασκευαστῶν. Θὰ περιγραφῶμεν ἐνταῦθα ἐν διύλιστήριον διὰ μικρᾶς ποσότητος ἐλαίου ἢ μάλλον ἐν διύλιστήριον δι' οἰκογενείας.

Τοῦτο συνίσταται ἐκ κυλίνδρου (εἰκ. Α' - Β') ἐκ λευκοσιδήρου ἢ τσίγκου διαμέτρου 0,20 - 0,30 καὶ ὕψους 0,30 - 0,50 κατὰ τὴν βᾶσιν κωνικοῦ. Ἐσωθεν τοῦ κυλίνδρου, ὅπου εὖτος λήγει, τίθεται διάφραγμα τι διάτρουτον ἐπίσης ἐκ λευκοσιδήρου ἐπὶ τοῦ ὀπίου ρίπτεται στρώμα πλυμένου καὶ

χονδροτριμμένου ζωϊκού άνθρακος, πάχους 0,5-0,6. Έπ' αὐτοῦ προστίθεται ποσόν τι βάμβακος καθαρῶ, ὅπερ καλύπτει ἕτερον διάτρυτον



διάφραγμα. Χύνεται ἄνωθεν τὸ πρὸς καθαρισμὸν ἔλαιον τ' ὁποῖον ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κάτω μέρους τοῦ διυλιστηρίου, ὁῦλα δὴ ἐκ τοῦ ἄκρου τοῦ κώνου, διαυγές καὶ ἐκχρωματισμένον. Μετὰ χρῆσιν τινὰ πρέπει νὰ πλύνηται διὰ θερμοῦ ὕδατος ὁ ζωϊκὸς άνθραξ καὶ ὁ βάμβαξ καὶ νὰ χρησιμοποιῶνται πάλιν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐιδικὸς ἐλαιουργὸς ἐκ τῆς Βασιλικῆς Ἀνωτέρας Γεωρ. Σχολῆς τοῦ Portici καὶ Καθηγητὴς τῆς γεωπονίας ἐν τῷ Ἐφηβείῳ Ἀβέρωφ

ΕΡΗΜΟΚΚΛΗΣΙ

ἮΤΑΝ καιρὸς ποῦ μέσ' ἀπὸ τῆς πασχαλιῆς
Γλυκὰ τὸ σήμαντρο τὸν ὄρθρο διαλαλοῦσε
Καὶ σῶπαιναν τὰ ἡρόνια γύρω στῆς φωλιῆς
Μπρὸς στ' ἅγια λόγια τοῦ παπᾶ ποῦ λειτουργοῦσε.

✽

Καὶ πρόβαινε ἀπ' τὸ δροσόλουτρο λαμπρὸ
Γιομάτο ἐλπίδες ἄφραστες σεμνὸ κι' ὠραῖο
ὦ Χριστιανοί, εἶμαι ὁ οἶκος, φέρτε τὸ Γαμπρὸ
Τῆς γῆς τὸν ἐλευτερωτὴ τὸ Ναζωραῖο.

✽

Τώρα χρόνια ἀλειτούργητο καὶ σκοτεινὸ
Σὰν κάτι ποῦ ἡ Ἐλπίδα πεθαμένη ψάχνει
Ρημάδι ἀφανισμένο σὰ νὰ λέη «Πονῶ»
Μοῦ φαίνεται ὅταν βγαίνει στῆς αὐγῆς τὴν πάχνη.

(1899)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ